

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare tertium ejusdem anni.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

XIII. De ordinando Abbate.
XIV. De fratribus in via directis.
XV. Vt nullus Abbas pro susceptione monachi premium non querat.

XVI. Vt disciplina monachis regularis imponatur, non secularis, id est, non orbentur, nec mancationes alias habeant, nisi ex auctoritate regule.

CAPITVLARE TERTIVM ANNI DCCLXXXIX.

VT Comites pupillorum & orphanorum causas primùm audiunt. Et in venationem non vadant illo die quando placitum debent custodire, nec ad pastum.

II. De sacramento fidelitatis causa quod nobis & filiis nostris jurare debent, quod his verbis contestari debet. *Sic promitto ego ille partibus Domni mei Karoli Regis & filiorum eius quis fidelis sum & ero diebus vite mee, sine fraude vel malo ingenio.*

III. De monasteriis minutis, ubi nonnanes sine regula sedent, volumus ut in uno loco congregatio fiat regularis, & Episcopi prouideant ubi fieri possit, & ut nulla Abbatissa foras monasterio exire præsumat sine nostra iussione, nec sibi subditas facere permittat, & earum claustra sint bene firmata, & nullatenus ibi uuinileodes scribere vel mittere præsumant. & de pallore earum propter sanguinis minuationem.

IV. De tabulis vel codicibus requirendis. Et ut nullus in psalterio vel in euangelio vel in aliis rebus sortire præsumat, nec diuinationes aliquas obseruare.

V. Vt nullus gloriatur per injustam rationem aut conquirere aliquid aut continere.

VI. Vt illæ disciplinæ quæ propter legem conservandam sunt constitutæ, propter premium non dimittantur.

VII. Vt audiant Episcopi baptisterium Presbyterorum, ut secundum morem Romanum baptizent.

VIII. De calcementis secundum Romanum usum.

IX. Vt in diebus festis vel dominicis omnes ad Ecclesiam veniant: & non inui-

rent Presbyteros ad domos suas ad Missas faciendas.

X. Omnino prohibendum est omnibus ebrietatis malum. Et istas conjurationes quas faciunt per sanctum Stephanum, aut per nos, aut per filios nostros, prohibemus. Et præcipimus ut Episcopi vel Abbates non vadant per casam miscendo.

XI. De eo quod Missi nostri providere debent ne fortè aliquis clamor super Episcopum vel Abbatem vel Abbatissam vel Comitem seu super qualemcumque gradum sit, & nobis renuntiare.

XII. De injustis teloneis.

XIII. De manu leprosi.

XIV. Vt monachi, & qui in gradu sacerdotali constituti sunt, ad secularia negotia non transeant. De reliquis tonsuratis detur spatium usque in synodum nostram.

XV. Vt Episcopi & Abbates & Abbatissa cupplas canum non habeant, nec falcones, nec accipitres, nec joculariores.

XVI. De pauperibus in plateis vel in quadruvis jacentibus, ut ad Ecclesiam veniant, & illorum confessiones donentur.

XVII. Vt super altaria teguria fiant vel laquearia.

XVIII. Vt clocas non baptizent, nec chartas per perticas appendant propter grandinem.

XIX. Vt Missi nostri provideant beneficia quomodo sint condirecta, & nobis renuntiare faciant.

XX. De leprosis, ut se non intermiscant alio populo.

XXI. Et omnino Missis nostris præcipimus ut bona quæ aliis per verbum nostrum docent facere, factis in se ipsis ostendant.

Post superiora capitula sequuntur in vetustissimo codice MS. Longobardico bibliothecae Thuanae duo sequentia, cum hoc titulo.

ITEM DE REBUS ECCLESiarVM.

I. **V**olumus ut qui aliqui per testes exinde quaecunque rem tollere voluerit, per quinque vel septem testimonia dicant suum testimonium, & sic tollantur quaecunque rem. quia testamento quod Romani faciunt firmum non possit nisi per quinque aut per septem confirmatur.

II. Item de thesauro quod subtus ter-

ram invenitur inventus fuerit in terra Ecclesiarum, tertia ad partem Episcopi revocetur. Et si aliquod Langobardus aut qualibet homo propria spontanea voluntate cavaverit, & aliqui ei dominus dederit in propria sua quarta portione, exinde tollantur, & ille verò tres portiones ad nos perveniat, & de verbo nostro ut nullus praesumat aliter facere.

PRÆCEPTVM DE INSTITVTIONE
EPISCOPATVVM PER SAXONIAM

Datum anno Christi DCCLXXXIX.

Praeceptum quod sequitur de institutione & finibus episcopatus Bremensis unum est ex variis exemplaribus quae Karolus Magnus scribi fecit cum Saxoniam, quam Christi imperio nuper adiecerat, in octo dioceses divisit, ut patet ex libro primo historiae ecclesiasticae Adami Bremensis. Is enim, cum dixisset Karolum, postquam Saxoniam in provinciam redegerat, in octo eam episcopatus divisisse, demum addit: Cujus exemplar divisionis, quod ex praeepto Regis in Bremensi Ecclesia servatur, his cognosci potest verbis. Tum subiungit praeeptum de institutione episcopatus Bremensis. Praeeptum de fundatione episcopatus Verdensis, quod est alterum istius divisionis exemplar, nuper in lucem prodit beneficio Ioachimi Iohannis Maderi, sed corruptum & interpolatum in aliquor locis. Nobis satis visum fuit ad institutum nostrum, unum divisionis illius exemplar proferre.

IN nomine Domini & Salvatoris nostri Iesu Christi. Karolus divina ordinante providentia Rex. Si Domino Deo exercituum succurrense in bellis victoria potiti sumus, in illo, & non in nobis, gloriamur, & in hoc seculo pacem & prosperitatem & in futuro perpetuae mercedis retributionem nos promereri confidimus. Quapropter noverint omnes Christi fideles quod Saxones, quos à progenitoribus nostris ob suae pertinaciam perfidiae semper indomabiles ipsique Deo & nobis tamdiu rebelles quousque illius, non nostra, virtute ipsos & bellis vicimus & ad

baptismi gratiam Deo annuente perduximus, pristinae libertati donatos, & omni nobis debito censu solutos, pro amore illius qui nobis victoriam contulit, ipsi tributarios & subjugales devotè addiximus, videlicet ut qui nostrae potestatis jugum haecenus ferre detrectaverunt, victi jam, Deo gratias, & armis & fide Domino & Salvatore nostro Iesu Christo & sacerdotibus ejus, omnium suorum jumentorum & fructuum totiusque culturae decimas ac nutriturae divites ac pauperes legaliter constricti persolvant. Proinde omnem terram eorum antiquo Romanorum more in

Qij